

Norsk Ornitologisk Forening (NOF)

Sandgata 30 B
N-7012 Trondheim

Telefon: (+ 47) 73 84 16 40
Bankgiro: 4358.50.12840
Org. nr.: 970 089 748 MVA

e-post: nof@birdlife.no internett: www.birdlife.no

Norges Energi- og vassdragsdirektorat (NVE)
nve@nve.no

Deres ref.	Deres kontaktperson Frode Johansen	Vår ref. 20210293	Vår kontaktperson Martin Eggen	Dato 07.06.2021
------------	---------------------------------------	----------------------	-----------------------------------	--------------------

420 kV kraftlinje Skaidi-Lebesby – høringsvar fra Norsk Ornitologisk Forening (NOF)

Statnett søker om å få bygge en 131 kilometer lang ny 420 kV kraftledning mellom Skaidi og Lebesby. Høringsfristen var 14. mai 2021, og NOF svarte innen fristen med et høringsvar som tok for seg prosjektets sannsynlige store negative konsekvenser for dverggås, en art med særdeles høy forvaltningsinteresse (vår ref.: 20210260). Vi viser i sin helhet til dette høringsvaret, som vi også legger ved. I en e-post fra seniorrådgiver Frode Johansen i NVEs konsesjonsavdeling gis NOF utsatt høringsfrist til 7. juni for å komme med ytterligere merknader.

Traséalternativene og dverggås

Vi reagerer sterkt på at sjøkabelalternativene etter vår vurdering ikke er utredet som reelle alternativer i prosjektets fagrapport (KU) på naturmangfold. NOF er klar på at eventuelle luftspenn i samtlige av de skisserte linjene mellom Lakselv og Igeldas er uforenlig med å ivareta hensynet til dverggåsa, og de vil være i strid med Miljødirektoratets handlingsplan for arten. Foreslåtte avbøtende tiltak vil *ikke* ivareta de nasjonale og internasjonale hensynene knyttet til dverggåsa. Bestandssituasjonen for dverggåsa er kritisk, og de er uakseptabelt å tilføre nye trusselfaktorer. Det må derfor velges enten:

- jordkabling på det strekket som kommer i konflikt med dverggåsas faste fluktruter eller
- andre traséalternativer, som for eksempel et av alternativene med kryssing av Porsangerfjorden med sjøkabel lenger nord.

I dag ligger hekkeområdet for tilnærmet hele den europeiske/fennoskandiske dverggåsbestanden på Finnmarksvidda i Alta, Porsanger og Karasjok kommuner. Det naturlige utbredelsesområdet er imidlertid langt videre, og arten var tidligere utbredt over store deler av Finnmark. Målet med det internasjonale samarbeidet rundt dverggås er å etablere en levedyktig bestand i intakte og funksjonelle leveområder, og vi anser prosjektet som uforsvarlig i et slikt perspektiv. Det faglige bakgrunnsdokumentet for den nasjonale handlingsplanen for dverggås fastslår også at andefugler (inkl. gjess) er kjent for å være spesielt utsatt for kollisjoner mot kraftlinjer. I tillegg til at den nevnte fluktkorridoren benyttes av de globalt truede dverggjessene, benyttes den også av anslagsvis 100-300 individer av sædgjess som hekker i de samme områdene som dverggåsa. Disse fuglene er like kollisjonsutsatte som dverggåsa. Taigasædgåsa (som også hekker i Finnmark, blant annet i Porsanger), er en sårbar og rødlistet art som har sin egen internasjonale handlingsplan. Også andre rødlistearter er aktuelle i denne saken, som svartand, nå foreslått som sårbar (VU) på den kommende, oppdaterte nasjonale rødlisten.

Å omlegge den *eksisterende* trasen må være førsteprioritet for så vel energimyndighetene som Miljødirektoratet. Linjetraséen forbi Stabbursneset bør fjernes for å ivareta hensynet til

dverggås iht. handlingsplanen for arten, eller alternativt legges i kabel der hensynet til arten tilsier det.

Etter det vi skjønner er det heller ikke en konkret plan for å fjerne eksisterende traseen dersom man bygger en parallell 420 kV. Man får dermed en ekstra høy risiko for kollisjoner og unnvikelse av vilt (tap av leveområder) langs mesteparten av traséen, som i praksis vil sperre Stabbursdalen som en trekkled for svært mange fuglearter. Dette gjør tiltaket ekstra uheldig.

Påvirkning på annet naturmangfold

Siden det i influensområdet er kartlagt til sammen 72 lokaliteter med forvaltingsprioriterte naturtyper, 50 verdifulle funksjonsområder for fugl og annet vilt, samt ni verdifulle ferskvannslokaliteter, samt en hel del myrområder (også med klimaomkostninger), er det interessant å komme med noen mer generelle kommentarer knyttet til fugl og kraftledninger.

De mange viktige naturområdene gjør kraftledninger i området særlig problematisk, både for fugler som foretar næringstrekk (forflytninger til og fra næringsområder), lokale forflytninger og trekk knyttet til sesong. En kraftledning innebærer alltid en kollisjonsrisiko for fugler, og det bør være en prioritert oppgave for NVE å minimere de skadene på naturmangfold som eksisterende linjer utgjør allerede, istedenfor å øke de negative virkningene. Bevanger (1998, 2011) fremhever dagrovfugler, ugler, lommer, andefugl (inkl. gjess), store vadefugler og rikser som utsatte artsgrupper. Lommer er gode flygere, men har dårlig manøvreringsevne. De flyr også ofte i en høyde som gjør de utsatte for kollisjoner med kraftledninger. Smålommen driver næringssøk i fiskerike områder et stykke fra selve hekkeplassen (ofte marint), mens storlom oftest søker føde i vannet der den hekker. For smålommens del betyr dette ekstra mange forflytninger, med ut- og innflygninger mange ganger daglig. I indre del av Porsangerfjorden som er et svært næringsrikt og viktig IBA (Important Bird and Biodiversity area) fisker svært mange av smålompene som hekker på Finnmarksvidda og disse benytter daglig samme fluktkorridor som dverggåsa for å komme til hekkeplassene inne på Finnmarksvidda. De siste årene har også hønsfuglers (aktuelle arter i denne sammenheng: storfugl, orrfugl, lirype og fjellrype) sårbarhet for kollisjoner blitt mer kjent, noe som også skyldes nedsatt manøvreringsevne. Ved Smøla vindkraftverk kolliderer mange ryer med selve turbinfundamentet. Bevanger og Henriksen (1993) understreker at ryer er spesielt utsatt for kollisjoner for kraftledninger, og er i større grad representert i tapsstatistikken i Finnmark enn i Sør-Norge. Kunnskapen knyttet til ulike arters sårbarhetsfaktorer må inn på detalj- og steds spesifikt nivå når kraftlinjer vurderes bygd.

Mange fjellarter er i tilbakegang. [Bestandene av fjellfugler er redusert med 20 % i perioden 2007 til 2020.](#) Utbygginger og industrialisering av leveområder som i dag har fått ligge i fred vil marginalisere disse artene ytterligere. Det er ventet at fjellfuglenes problemer vil øke i årene fremover på grunn av endrede værforhold og et mildere klima som de ikke er tilpasset. Å forringe levevilkårene for fjellfuglene gjennom høye utslipp av klimagasser, for så å industrialisere den samme naturen, er paradoksalt og makabert.

Bevar leveområder med få tekniske inngrep i Finnmark

Det er i Finnmark vi finner de siste store områdene uten tekniske inngrep i landet, og NOF advarer sterkt mot å forringe naturkvalitetene knyttet til disse. Fjellområdene i Øst-Finnmark henger sammen med naturområder i Finland og utgjør deler av det som trolig er de aller største naturområdene med urørt preg i hele Skandinavia. Ved siden av de mer påvisbare miljøkvalitetene har slike områder en ekstraordinært stor egenverdi.

Til slutt er det grunn til å understreke at mange strekk langs den planlagte traséen er dårlig kartlagt for naturverdier sammenlignet med områder nærmere folk, og det er følgelig lite informasjon å finne i registeringsverktøyet artsobservasjoner.no. Mange av artene av særlig forvaltningsrelevans er dessuten arter med naturlig lav tetthet og uregelmessig hekkeforekomst. Dette er sårbare og arealkrevende arter som er avhengige av høyereliggende og relativt uberørte habitater som må bevares, også med tanke på fremtidig reetableringer.

At hensikten med den nye kraftlinjen synes å være etablering av flere vindkraftverk i Øst-Finnmark, gjør tiltaket ekstra urovekkende. NOF har markert seg som en tydelig stemme mot etablering av Davvi vindkraftverk og andre vindkraftverk som fragmenterer og reduserer kvaliteten på inngrepsfri natur og leveområder til hensyns- og arealkrevende arter som våre store rovfugler, snøugle og fjellrev.

Eierinteressene er i all hovedsak utenlandske og skaper svært liten lokal inntekt, men ødelegger derimot store naturområder uten at dette kompenseres eller betales for. Å argumentere med energisikkerhet er tidligere avvist både av eksterne og bransjen selv. Denne kan enkelt styrkes ved å bygge en 132 kv-linje fra Lakselv til Adamselv, parallelt med den eksisterende. Disse kan så knyttes til Lakselv trafostasjon som allerede har to inngående 132 kv linjer. Dette alternativet vil være betydelig billigere, fornuftigere samfunnsøkonomisk og ødelegge mye mindre natur.

Det er vår klare anbefaling av NVE *ikke* gir konsesjon til den omsøkte kraftlinja.

For Norsk Ornitologisk Forening

Kjetil Aa. Solbakken

Kjetil Aa. Solbakken, generalsekretær

Øystein Hauge [sign.], naturvernkontakt
NOF avd. Finnmark

Litteratur

Bevanger K. og Henriksen G.: Kollisjoner mellom fugler og kraftlinjer. Fylkesmannen i Finnmark, Miljøvernavdelingen, Miljøstatus 1993:1

Bevanger, K. 1998. Biological and conservation aspects of bird mortality caused by electricity power lines: a review. *Biological Conservation* 86: 67-76.

Bevanger, K. 2011. Kraftledninger og fugl. Oppsummering av generelle og nettspesifikke problemstillinger. NINA Rapport 674.

Vedlegg:

Høringsuttalelse 202016710 420 kV-ledning Skaidi-Varangerbotn – strekningen forbi Stabbursnes

KOPI:

Statsforvalteren i Troms og Finnmark

Miljødirektoratet

Klima- og miljødepartementet